

Dosarul nr. 2ra-62/21
2ra-1675/20

Prima instanță: Judecătoria Orhei, sediul Rezina (jud. I. Negreanu)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Panov, I. Țurcan, L. Pruteanu)

Î N C H E I E R E

31 martie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Victor Burduh
Nicolae Craiu

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Ion Neghina, reprezentat de avocatul Valeriu Pelin,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Ministerul Apărării împotriva lui Ion Neghina cu privire la încasarea cheltuielilor suportate pentru instruire,

împotriva deciziei din 21 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 3 aprilie 2018, Ministerul Apărării a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Ion Neghina cu privire la încasarea cheltuielilor suportate pentru instruire.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că în anul 2012, prin ordinul comandantului Academiei Militare a Forțelor Armate „Alexandru cel Bun” Ion Neghina a fost admis la studii. La data de 22 iunie 2016, pârâtul a absolvit Academia Militară obținând specialitatea „Transmisiuni Artilerie și administrație publică”, fapt confirmat prin diploma de licență seria ALII nr.000152894.

A menționat că odată cu admiterea, la 26 iulie 2012, pârâtul a încheiat cu comandantul Academiei Militare, contract de îndeplinire a serviciului militar pentru perioada 26 iulie 2012 – 26 iulie 2021, iar, în baza contractului dat s-a obligat să îndeplinească serviciul militar pe parcursul perioadei indicate. Cu toate acestea, în baza ordinului Ministerului Apărării din 19 octombrie 2017, pârâtul a fost trecut în rezervă conform pct. 140 lit.m) din Regulamentul cu privire la modul de îndeplinire a serviciului militar în forțele Armate, aprobat prin hotărârea Guvernului nr.941 din 17 august 2006, iar, ulterior prin ordinul comandantului Brigăzii 1 infanterie monitorizată nr.249 din 27 octombrie 2017, Ion Neghina a fost radiat din tabelul nominal al unității

și de la toate felurile de asigurare, fiind îndreptat pentru a fi luat în evidență militară în Centrul militar teritorial Orhei.

Reclamantul a specificat că cheltuielile suportate pentru instruirea pârâtului în cadrul Academiei Militare constituie: pentru anul 2012 suma de 30 346 de lei; anul 2013 suma de 66 753 de lei; anul 2014 suma de 93 517 lei; anul 2015 suma de 123 388 de lei; anul 2016 – (1 ianuarie 2016-24 iunie 2016) suma de – 56 631 de lei, iar în total suma de – 370 634 de lei. Din motiv că pârâtul a îndeplinit serviciul militar în Armata Națională în perioada 23 iunie 2016-27 octombrie 2017 (492) zile, suma care urmează să o achite acesta proporțional termenului serviciului militar constituie 270 715,14 lei, conform calculului: 370 634 de lei:1825 de zile (=5 ani de serviciu) x 1333 de zile (perioada restantă de serviciu) = 270 715,14 lei.

Ministerul Apărării a mai adăugat că pentru instruirea sa, pârâtul Ion Neghina nu a suportat cheltuieli, deoarece pregătirea cadrelor militare se efectuează din contul mijloacelor alocate din bugetul de stat în baza comenzii de stat, în dependență de necesitățile Forțelor Armate. Pe parcursul instruirii pârâtul a fost asigurat gratuit cu alimentație, echipament, bursă, cazare, asigurare medicală, etc.

S-a mai adăugat că, prin refuzul de a îndeplini serviciul militar în conformitate cu obligațiile asumate în contract, pârâtul Ion Neghina a lipsit Ministerul Apărării de un specialist în domeniu, creând obstacole la executarea misiunilor de bază și de luptă specific Armatei Naționale, menite pentru asigurarea securității statului, impunând totodată de a prevedea și de a instrui cadre noi în domeniul dat, suportând cheltuieli nejustificate.

A precizat că pregătirea cadrelor militare în cadrul instituțiilor de învățământ militar nu se realizează în scopurile personale ale militarului, dar în interesele securității naționale și ale statului. Statul și militarul având obligații reciproce, statul de a asigura instruirea militarului la specialitatea aleasă, iar militarul, la rândul său, să îndeplinească serviciul militar în decurs de 5 ani după absolvirea instituției militare de învățământ.

Ministerul Apărării a solicitat încasarea din contul lui Ion Neghina a sumei de 270 715,14 lei, pe care reclamantul a suportat-o pentru instruirea acestuia și compensarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 17 iunie 2019 a Judecătoriei Orhei, sediul Rezina a fost admisă integral acțiunea depusă de către Ministerul Apărării. S-a încasat din contul lui Ion Neghina în beneficiul Ministerului Apărării suma de 270 715,14 lei cu titlu de cheltuieli suportate pentru instruire. S-a încasat de la Ion Neghina în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 8 121,45 de lei.

Prin decizia din 21 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul declarat de avocatul Valeriu Pelin în interesele lui Ion Neghina și s-a menținut hotărârea din 17 iunie 2019 a Judecătoriei Orhei, sediul Rezina.

Pentru a decide astfel instanțele ierarhic inferioare au reținut prevederile art. 27 alin. (6) din Legea nr. 1245 din 18 iulie 2002 cu privire la pregătirea cetățenilor pentru apărarea Patriei, conform căruia militarii eliberați din serviciul militar care, după încheierea tuturor tipurilor de instruire, au îndeplinit serviciul militar în Forțele Armate mai puțin de 5 ani achită cheltuielile pentru instruire, independent de sursa de finanțare, în conformitate cu prevederile Legii cu privire la statutul militarilor.

Instanțele de judecată au notat că potrivit Legii nr. 250 din 9 iulie 2004 privind interpretarea unei sintagme din articolul 27 alineatul (6) din Legea nr. 1245 din 18 iulie 2002 cu privire la pregătirea cetățenilor pentru apărarea Patriei, (articol unic), prin sintagma „achită cheltuielile pentru instruire” cuprinsă în art. 27 alin. (6) din Legea nr.1245-XV din 18 iulie 2002 cu privire la pregătirea cetățenilor pentru apărarea Patriei (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2002, nr.137-138, art.1054), cu modificările ulterioare, se subînțelege acoperirea cheltuielilor, calculate în mod proporțional, ce cuprind mijloacele bănești achitate personalului (militar și civil) implicat în procesul de instruire, cheltuielile pentru cazare, echipament, alimentație și asigurare medicală.

Instanțele inferioare au menționat că prin semnarea contractului de îndeplinire a serviciului militar din 26 iulie 2012, Ion Neghina s-a obligat să îndeplinească serviciul militar prin contract în Forțele Armate ale Republicii Moldova pe un termen de 9 ani (în Academia Militară a Forțelor Armate și după absolvire –5 ani în Armata Națională a Republicii Moldova).

Instanțele ierarhic inferioare au stabilit cu certitudine că Ministerul Apărării și-a onorat obligația ce rezultă din prevederile contractului și a asigurat instruirea lui Ion Neghina, conform specialității alese, fapt confirmat prin copia diplomei de licență seria ALII nr 000152894, eliberată la 22 iunie 2016, potrivit căreia Ion Neghina este absolvent al Academiei Militare a Forțelor Armate „Alexandru cel Bun”, obținând titlul de licență în militarie, domeniul general de studii Militărie, domeniul de formare profesională Artilerie, specialitatea Artilerie și administrație publică, pe când, ultimul, nu și-a onorat obligația să îndeplinească serviciul militar în decurs de 5 ani după absolvirea instituției militare de învățământ. Or, prin ordinul Comandantului Brigăzii 1 infanterie motorizată (Bălți) nr.249 din 27 octombrie 2017, Ion Neghina a fost trecut în rezerva Forțelor Armate, fiind radiat din tabelul nominal al unității de la toate drepturile de asigurare de la 27 octombrie 2017, în baza raportului din 30 august 2017, potrivit căruia Ion Neghina a solicitat eliberarea din cadrul Forțelor Armate în baza art.140 lit. m) al Regulamentului serviciului militar în cadrul Forțelor Armate (eliberarea din propria inițiativă).

S-a mai constatat că lui Ion Neghina i-au fost date explicații referitor la necesitatea recuperării cheltuielilor pentru instruire în mărimea calculată prin împărțirea sumei cheltuielilor generale la perioada aflării în serviciul militar, acesta aplicând semnătura că pretenții nu are și că i s-a adus la cunoștință informația dată.

Drept urmare, instanțele inferioare au conchis că Ministerul Apărării, în virtutea raportului juridic obligațional, în calitatea sa de creditor, este îndreptățit să solicite de la Ion Neghina restituirea sumei de 270 715,14 lei cu titlu de cheltuieli suportate pentru instruirea lui Ion Neghina, în condițiile în care acesta nu a respectat obligația sa de a îndeplini serviciul militar în decurs de 5 ani după absolvirea instituției militare de învățământ.

La data de 1 octombrie 2020, Ion Neghina, reprezentat de avocatul Valeriu Pelin a declarat recurs, fiind completat prin cererea din 18 ianuarie 2021 împotriva deciziei din 21 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii instanței de fond cu emiterea unei noi decizii de respingere integrală a acțiunii.

În motivarea cererii de recurs a invocat că nu este de acord cu hotărârile instanțelor ierarhic inferioare din considerentele ce urmează. Instanțele de judecată au examinat cauza dedusă judecării în mod superficial, iar soluția a fost emisă fără elucidarea pe deplin a circumstanțelor cauzei și aprecierea cuvenită a argumentelor invocate de părți.

A menționat că instanța de apel a refuzat numirea unei expertize financiar-contabile, fără efectuarea căreia este imposibil de calculat cheltuielile reale pentru instruirea lui Ion Neghina, fapt prin i s-a lezat dreptul pârâtului la apărare, de a prezenta probe.

A notat că hotărârile contestate nu satisfac criteriile legalității și temeiniciei unui act judecătoresc, deoarece nu corespund prevederilor art. 239 și art. 241 Cod de procedură civilă.

A specificat că instanțele de judecată nu au luat în considerare faptul că Ministerul Apărării își întemeiază acțiunea pe un certificat eliberat de persoana cointereseată în litigiu, care solicită încasarea unei sume fabuloase, fără a prezenta documente contabile. Instanța de apel a neglijat argumentele invocate de Ion Neghina, expuse în apelul suplimentar, de unde rezultă cu certitudine că sumele solicitate au fost calculate în baza unui ordin abrogat. Respectiv, nu poate fi reținut în calitate de probă pertinentă certificatul-calcul a cheltuielilor de instruire a lui Ion Neghina în sumă de 370 634 de lei, deoarece acesta a fost eliberat în baza ordinului Ministerului Apărării nr. 123 din 20 iunie 2007 „despre aprobarea Instrucțiunii cu privire la modul de recuperare a cheltuielilor de instruire în instituțiile de învățământ militar”, care este abrogat.

Prin referința din 4 decembrie 2020 Ministerul Apărării a solicitat ca recursul declarat de către Ion Neghina, reprezentat de avocatul Valeriu Pelin să fie considerat inadmisibil.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Completul reține că copia deciziei integrale a instanței de apel a fost expediată în adresa participanților la proces la 27 iulie 2020 (f.d.21, Vol. II), însă careva date ce ar confirma recepționarea acesteia de către recurent la actele cauzei lipsesc

Prin urmare, se constată că recursul din 1 octombrie 2020 este declarat în termen.

Examinând temeiurile recursului declarat de către Ion Neghina, reprezentat de avocatul Valeriu Pelin, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul drept inadmisibil din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a

fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de către Ion Neghina, reprezentat de avocatul Valeriu Pelin, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Prin urmare, argumentele invocate în recursul declarat se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei contestate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Distinct de aceste constatări, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă, din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr. 26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție conchide că recursul declarat

de către Ion Neghina, reprezentat de avocatul Valeriu Pelin, urmează a fi considerat ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 433 lit. a), 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de către Ion Neghina, reprezentat de avocatul Valeriu Pelin.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

Judecătorii

Victor Burduh

Nicolae Craiu